

KONDOROSIÉRTÉK

Javaslat a
„Zlinszky István élete és településszervező tevékenysége”
Kondoros települési értéktárba történő felvételéhez

Zlinszky István 1834-1911

Készítette:

Ribárszki Anna

Kondoros, 2024. november 21.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Ribárszki Anna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Ribárszki Anna**

Levelezési cím: **5553 Kondoros Iskola utca 2/6**

Telefonszám: **06/70 931-2765**

E-mail cím: **dfkki.penzugy@gmail.com**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: „Zlinszky István élete és településszervező tevékenysége”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

Kondoros újratelepítői között találjuk, közéleti szerepvállalása, írói munkássága; sajtócikkei, versei a kultúrához köthető. Munkásságáért 1900-ban Kondoros első díszpolgárává választották. Közéleti szerepvállalásaiért, a Ferenc József-rend lovagkeresztjével ismerték el.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²
- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház helytörténeti gyűjteménye

Sírhelye: Szarvas Evangélikus Ótemető, 4-es parcella

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: **Kondoros Települési Értéktár**

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Zlinszky István (1834-1911) életútja

Zlinszky István mezőgazdasági szakíró, szépíró, gazdasági egyesületi titkár 1834. február 6-án született Dabason. Édesapja, Zlinszky László (1800-1862) megyei főmérnök és édesanyja, dabasi Halász Katalin (1810-1866) házasságából 15 gyermek született. Iskoláit a piaristák pesti gimnáziumában kezdte, de a szabadságharc kitörésekor félbeszakította és otthon folytatta magánúton. 1849 nyarán, azaz éppen hogy betöltve a 15. életévét, oktatójával együtt katonának álltak és a 18. Attila huszárezredben végigharcolták a szabadságharcot. Turánál esett át a tűzkeresztségen, huszárkáplár lett. A világosi fegyverletételkor már őrmester. Októberben az aradi várból kimentette 3 évvel idősebb bátyját, Zlinszky Elek honvédhadnagyot. 1850-ben gazdasági pályára lépett és a békésmegyei gróf Mitrovszky Aladár uradalmában szolgált kezdetben, mint írnok, majd ellenőr, ispán, végül gazdatisztként működött hosszabb ideig.

A bukást követő csendesebb időkben Kondoroson közéleti szerepet vállalt. Petőfi Istvánnal - (a költő öccse) - és Dérczy Ferencsel együtt, akiket írásaiban mindig barátként említ, szorgalmazta Kondoros önálló községgé válását.

Kondoros újraalapításának története:

A 19. század elején Kondoros pusztája a Batthyány, Bolza, Mitrovszky, Wenckheim nagybirtokosok tulajdonában volt. Céljuk a művelés alá vont területek növelése volt, ehhez azonban emberekre volt szükség. Ezen igények és az 1873. évi XXII.tv. alapján 1875. december 23-án alakult újjá Kondoros.

Kondoros megalapítása **Dérczy Ferenc** nagybérelő, **Zlinszky István**, **Geist Gáspár**, s az ő nagybirtokának főtisztje **Petőfi István** (Petőfi Sándor öccse), továbbá az egyik Wenckheim uradalom jószágkormányzója, erdőtarcsai **Fejér Imre**, és a Kondorosi Csárda akkori tulajdonosa, **Reguly György** nevéhez fűződik.

Az új község határa a régi Nagy-Kondoros keleti felétől, Nagy-Csákó pusztából, s az 1798-ban innen elszakított, és a csabai osztályrészhez csatolt, de visszakerült 3531 7/8 holdnyi Kis-Kondoros nevű (de az endródi Kiskondorostól különböző) pusztában alakult, s így lett 15.764 hold nagyságú. A község telepítésekor a házhelyeket a gróf Bolza család adta el, 300 négyszögöles parcellaként. Az, hogy miért pont e helyen alakult meg Kondoros, annak a csárda és a zsandárlaktanya (a mai Városháza épülete) volt az oka.

A községi bírói hivatalt Dérczy Ferenc birtokos vállalta el, a törvénybíróságot Zlinszky István, a pénztárnokságot pedig Petőfi István. Az első jegyző Pethe József lett.

Az uradalom eladását követően, 1888-ban a Békésmegyei Gazdasági Egylet megválasztotta titkárának. E mellett különböző tisztségeket töltött be a békéscsabai vöröskereszt egyletnél, a békésmegyei honvédegyeletnél, a lótenyésztő bizottmánynál, továbbá a vármegye közigazdasági előadója is volt.

Cikkei a Magyar Néplap, Kalauz, Nővilág, Falusi Gazda, Szarvasi Lapok, Békés, Békésmegyei Lapok, Békésmegyei Közlöny, Nemzetgazdasági Szemle, Köztelek és a Borászati Lapok hasábjain jelentek meg. Kezdetben verseket és elbeszéléseket írt, majd az idő előrehaladtával a gazdasági témájú szakkikkek lettek a jellemzőek, melyeket egy-egy önéletrajzi visszatekintő írás színesített

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

„Pályájának dabasi vonatkozásai

Gyökereivel, születésével és gyermekkorával kötődik Dabashoz, továbbá feleségében, Mojsisovics Emmában (1837-1914) a dabasi Kossuth hagyományok egyik alapozóját tiszteljük, aki 1877-ben országos mozgalmat indított Kossuth Lajos atyjának, Lászlónak, Dabason nyugvó hamvai fölé emelendő síremlék érdekében. E célból a hírlapokban és külön nyomtatványokon is buzdító, lelkes felhívásokat intézett a közönséghez s állandó levelezést folytatott Kossuth Lajossal: Buzgólkodásának meg is lett az eredménye s 1880. június 13-án országos ünnepség keretében felavatták a szép síremléket. Zlinszky István minden lehetséges módon támogatta felesége törekvéseit. Visszatekintő írásaiban megörökítette az eseményeket, továbbá szülőföldje néhány más történést is. Levelező kapcsolatban állt Vay Sándor/Saroltával, akinek tárcatémákat javasolt. Kora társadalmának aktív, nagy tudású és elismert tagja volt, pályájának dabasi vonatkozásai gazdagítja a Dabasi értéktárat is.” (forrás: <https://www.dabas.hu/index.php/onkormanyzat/teb-ertektar/2389-zlinszky-istvan-eletutjanak-dabasi-vonatkozasai>)

Zlinszky István településszervező tevékenysége, valamint számos publikációi és előadásai összefüggtek az iparosodással, a mezőgazdasági fejlődéssel és a dualizmus korának modernizációs folyamataival. Munkája magába foglalta az új település alapítását, illetve a meglévő infrastruktúra átalakítását és bővítését.

Nagy érdemei miatt, mivel a község alapításában nagy szerepet vállalt, Kondoros első díszpolgárává választották 1900 májusában.

Egy évvel később, 1901 júniusában, nyugalomba vonulásakor közletti szerepvállalásaiért, a Ferenc József-rend lovagkeresztjével ismerték el a mezőgazdaság és a közügyek terén szerzett érdemeit. Egészen 1911. április 29-i haláláig szolgálta korának gazdatársadalmát és a közéletet. Síremléke Szarvason, az Evangélikus Ótemetőben van. Felesége: Mojsisovics Emma. (A város '48-as főbírájának lánya.) Apósával, anyósával és feleségével közös sírkertben nyugszik. (+Zlinszky János, volt alkotmánybíró, a római jog tanára, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karának alapító dékánja volt a leszármazottja.)

Sírfelirata szerint:

1848/49-es honvédhuszár őrmester, nyugalmazott uradalmi tiszt, a Ferencz József lovagrend tulajdonosa, Kondoros díszpolgára, a Békés megyei Gazdasági Egylet örökös tiszteletbeli tagja, a békéscsabai Vereskereszt Egylet örökös tiszteletbeli jegyzője és Békés vármegye bizottsági tagja.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Zlinszky István kötetei:

- Bárányfelhők: beszélyek. Arad, 1861.
- Mikép gazdálkodjunk? Kisbirtokos társai okulására írta...Békéscsaba, 1889; 95 p, 16 cm.
- A háziszárnyasok okszerű tenyésztése. Békéscsaba, 1891; 100 p, 16 cm.
- Pár őszinte szó megyénk munkás népéhez. Békéscsaba, 1891; 30 p, 14,5 cm.
- Nesze semmi, fogd meg jól (elbeszélések I-II. kötet.) Békéscsaba, 1892; p. 129+121.
- A Békésvármegyei Gazdasági Egylet története: 1860-1896. Békéscsaba, 1896; 237 p, 25 cm.
- Néhány szó kisgazdáink szarvasmarha tenyésztéséről. Békéscsaba, 1898; 21 p, 16 cm.

Visszaemlékezései a szabadságharcról:

- Egy kép a múltból. (A turai csata.) Békés 1875. augusztus 8; p. 1-2.
- Ifjúkori emlékek. Epizódok a szabadságharczból. Békésmegyei Közlöny I. 1886. június 6; p. 1-3, 2. 1886. június 10; p. 1-2, 3. II. Menekülésem. 1886. június 13; p. 1-2, 4. 1886. június 17; p. 1-2, 5. III. Hazafelé. 1886. június 20; p. 1-2.
- Görgey Arthur. Békésmegyei Közlöny I. 1886. november 25; p. 1-2, II. június 28; p. 2-3, III. 1886. december 2; p. 1-2, IV. 1886. december 5; p. 1-2, V. 1886. december 9; p. 1-2.
- Szabadságharci visszaemlékezések. Békésmegyei Közlöny I. 1902. december 28; p. 1-2, II. 1903. január 1; p. 4.
- Visszaemlékezések. Békésmegyei Közlöny 1905. május 4; p. 2-3, II. 1905. június 4; p. 1-2.

Irodalmi munkáiról:

- Életemből. Békésmegyei Közlöny 1909. július 18; p. 1-2.

Dabasi vonatkozású történetei:

- Mikor a szülőfalum veszélyben volt. Békésmegyei Közlöny, 1904. szeptember 15; p. 1-3.
- Visszaemlékezések. Miként létesült Kossuth Lászlónak, Kossuth Lajos édes apjának síremléke? I. rész: Békésmegyei Közlöny, 1905. augusztus 17; p. 1-2., II. rész: augusztus 20; p. 1-2., III. rész: augusztus 27; p. 2-3; IV. rész: augusztus 31; p. 1-2.
- Halász Imre úr és családja. Békésmegyei Közlöny 1909. október 10; p. 1-3.

Halálának híre, nekrológ:

- Zlinszky István. Békés. 1911. május 7; p. 5.
- Ambrus Sándor: Sajnálattal jelentem... Békésvármegye Hivatalos Lapja 1911. május 22; p. 142.
- Gyász hír. Szatmári Gazda 1911. május 13; p. 5.

Publikációk Zlinszky Istvánról:

- Békés Megyei Hírlap: Egy '48-as hadfi sírja. 1995. március 21; p. 7.
- Békés Megyei Hírlap: A legfiatalabb katona. 1996. március 15-17; p. 7.
- Budapesti Hírlap: Királyi kitüntetés. 1901. június 3; p. 3.
- Czagányi László: Politikusok, honvédek, honvédtisztek. Dabasiak az 1848/49-es forradalomban és szabadságharcban. Mátyus Bt., Dabas, 2008; p. 74-75.
- Harmath Lujza: A szabadságharc ifjú hősei. Marosvásárhely, 1892.
- Köztelek: Zlinszky István. 1901. június 26; p. 1031. (portréfotóval)

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái, 14. kötet. Budapest, 1914; p. 1880-1881.
Zlinszky János: A gyóni Zlinszky-család. Dabas, 2009; p. 75, 79-80, 94, 98-99.

Összeállította: *Valentyik Ferenc*

[https://www.dabas.hu/index.php/onkormanyzat/teb-ertektar/2389-zlinszky-istvan-
eletutjanak-dabasi-vonatkozasai](https://www.dabas.hu/index.php/onkormanyzat/teb-ertektar/2389-zlinszky-istvan-
eletutjanak-dabasi-vonatkozasai)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1909_2/?query=B%C3%A9k%C3%A9smegyei%20K%C3%B6zl%C3%B6ny%201909.%20j%C3%BAlius%2018&pg=38&layout=s életemből

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Bekes_1911/?query=B%C3%A9k%C3%A9s%201911.%20m%C3%A1jus%207&pg=182&layout=s halálozás

https://library.hungaricana.hu/hu/view/SzatmariGazda_1911/?query=Szatm%C3%A1ri%20Gazda%201911.%20m%C3%A1jus%2013&pg=209&layout=s gyászír

http://www.szarvasnet.hu/konyvjelzo/kronika/15_szam/15_12.htm

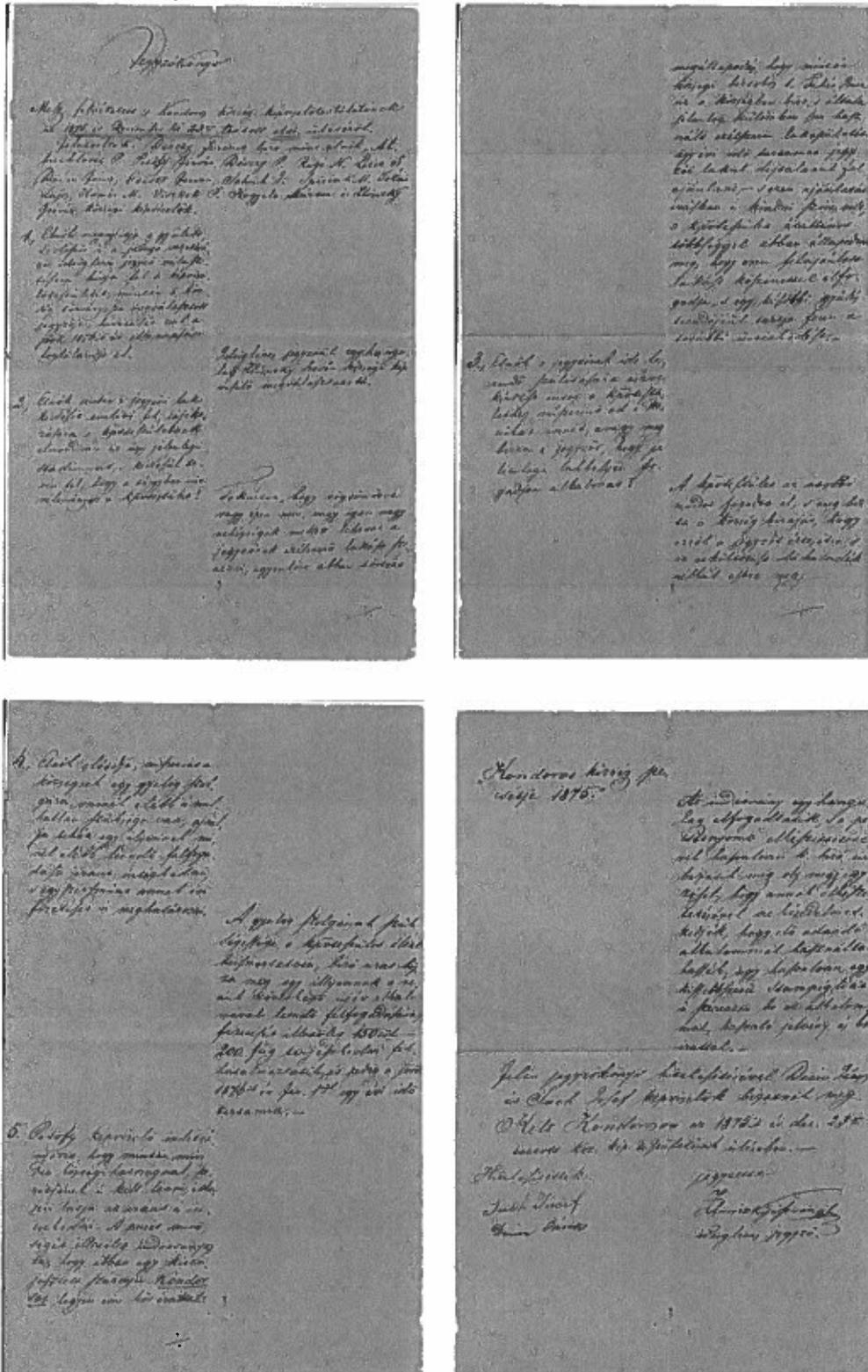
Dr. Gulyás Mihály: Gyökereink, képek Kondoros múltjából

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

- 1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja**
  - 1-11. képdokumentáció
- 2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek**
  - Klucsik Árpád a Petőfi István Általános Iskola történelem tanárának támogató levele
- 3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat**
  - Ribárszki Anna hozzájáruló nyilatkozata
- 4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról**

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

1. 1875. december 23-án megtartották az alakuló ülésüket, amelynek jegyzőkönyve, amit Zlinszky István mint ideiglenes jegyző írt alá, a Kondoros Helytörténeti gyűjteményének része. „Petőfi képviselő indítványozza, hogy miután minden községi hatóságnak, pecsétjének is kell lenni, idején látja az iránt is intézkedni. A pecsét minőségét illetően indítványozza, hogy abban egy kiterjesztett szárnyú Kondor sas legyen, eme körirattal: Kondoros község pecsétje 1875. Az indítvány egyhangúlag elfogadjatik.”

nem bánta meg, hogy (to a zold patkusa boljat, melyet...)

1800-ban nagy csapra a kis köztársasági Petőfi...)

Aljünk meg az óráról rövid írás...)

Bár jó róla beszé mert nem csak ószinte barátság...)

A szabadságharc hősekről az alig huszonnégy...)

Konspiráció ugya kint is, bent is nagyon...)

A jólelkű Petőfi, nek legkisebb gyánija sem volt...)

De a bíróságon se, ültető idejét töltötte...)

Innen ugyancsak Szendrői ajándékára...)

Néhány évig mondani ott, aztán...)

persze készséggel teljesítették kívánságát...)

Azóta sokan emlékeztek Kondoros...)

A közég azonban él és szépen fejlődik...)

Itt jól emlékezem, 1900-ban...)

Nem lehet elhalgatónom azt sem, hogy...)

Ok állottak az ügy élre, s adakozásra...)

Igy haladt a közég évről-évre, lépésről-lépésre...)

Hazának rendeltetés...)

A közégért keltekezés után csakhamar...)

A bíró úr meg amoda a Bolza...)

Hát a bíró?

Hát a bíró...)

szokott molnárszínház...)

A főispán, aki még akkor teljesen ismeretlen...)

— No azt is meg lehetem, ha méltóság...)

Mikor azután Geiszt Gyulával, kint...)

— Barátom, kár volt a bíróságot olyan...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

— El is mentek a Reiszig igen szívesen...)

Enyfi Kondoros muljából. Jelenlét...)

francia képzőművészet...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

ben nagyon szegény...)

egyik meglehetősen...)

— Rótar és királyi...)

SZÍNHÁZ.

— Összp előadások...)

mindenütt...)

Hálanyilatkozat.

Aláírtottak nyilvánosság előtt is...)

— Összp előadások...)

mindenütt...)

szabotorna-eszközök és játéktárgyak! Sz. Ilyépek... karácsonyi vásár Bayer Lajos Békéscsabán Fővár.

Logozélszerűbb karácsonyi és újévi ajándék egy kitűnő varrógép, mely részletfizetésre is kapható: Gärtner E., első békésmegyei gépraktárban Vasút-útc.

BÉKÉSCSABAI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP

Telefon-szám: 17. Szerkesztőség:

Pétek, 276. számú ház, hova a lap szerkesztését illető közlemények küldendők.

Külföldi címre adandó utasítás.

Megjelenik hétfőnként kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉS: Éves: forint 12 kor. Féléves: 6 kor. Negyedéves: 3 kor. Előfizetői körökben lehet áruházasdíjjal is. Ugyan azan ára 12 Ft-ig.

Főszerkesztő: DR. LÁNYI PÉTER

Pályafelügyelő: GULYÁS JÓSEF

Lapfelügyelő: SZERESZKY JÓSEF

Kiadóhivatal: Telefonteljesítés

Ft-ig, 276. számú ház, hova a hirdetések és az előfizetési pénzek küldendők.

A hirdetés díj közlésekor helyben fizetendő. NYILVÁRTÉK-ban egy sor költés díja 30 Ft-ig.

Ismeretes.

Békéscsaba, július 17.

A parlamenti kapui melyek mostanában olyan kevészer voltak nyitva, hogy a képviselők és más politikai matadorok szinte elfelejtették benne a járást: most ismét hosszú időre bezárultak. De azért nem szűnt meg egészen a politikai élet. Csak eszöndesebb, nyugodtabb befolyású lett egy kissé, hogy azán öszszel a parlamentnél szűnhet, befeljezével, annál nagyobb zivalarokat kelten ötre és megrázkódtassa e sokat szenvedett ország békéjének alapszópait.

É nyugalmas nyáron kéféle is folyik a munka. Egyfelől a kormány lapjai helyják-veik a kibontakozás gondolatait, kövesséjk a terveket, hogy melyeknek megvalósítása volna igazalkmasabb az anyira óhajolt nyugalom helyreállítására. A másik oldalon nem ilyen épít és földvő, hanem inkább römölő munka folyik. Azon az oldalon nem a békét akarják hanem a folytonos ádáz harcot, ezt a kerékkötőjét az ország határá szánák.

Az ugynevezett „bankesoport” lapjáról szólnak ill. Ezek a fanatikus emberek nem ödulésre és pihenésre használják föl a meleg nyarat, hanem igazlára. Kerületéről-kerületre fognak járni a nyár folyamán, azzal a nyíltan hangzózlott szándékkal, hogy „éberen larták a választó-közönség érdeklődését és lelkészedést az öszszel meginduló nagy küzdelem iránt.” Elhatározták, hogy tizes tuzsokban járják be az országot és minden magyar centrumban nagy négyzetlani rendeznek. Fel akarják világoztani a függetlenségi polgárokat a bankkövetelési jogoságláról, a követelés élelgedhes-

telten voltáról és arról a munkáról, mely újít akarja élni, a nemzeli jogok érvényesülésétnek.

Ez nyíltan vallotti ééjük a frázis-embercnek. Valójában azonban nem ezt akarják. Meg akarják gyöngíteni a mérsékeltbb gondolkozást és kormányzása hivatali anyapárti pozícióit mindenfelé. Ki akarják pusztítani a nemzet mostani vezérel iránt érzelt bizalmat és hódolatot a magyarág szívből. Előttébe akarják tolni a maguk báványait, hogy edendő alkalommal azok kerüljenek a nyeregre és veik egyútt természetesen ök is.

Mert ezeket a zavarosban halászi szerető urakat nem annyira a hazafiság, mint inkább a hatalomvágy vezeti. Azzal szölik mondani, hogy lépéstől bőösödök a hal, vagy politikai nyelvre lefordítva, amilyen a vezér, olyan a pártja. Ennek a frakciónak egyik vezérelől pedig közdudomásu, hogy miniszter szeretett volna tenni. És mivel nem lehetett, folytonos alkununkát folytat a pártban, a vezérek ellen. Szét akarja robbantani a pártot, alá dani a vezérek tekintélyét. Az előbbi céll nagy részben sikerült is elérni neki, az utóbbi azonban nem sikerült és nem is fog sikerülni. Kicsi áhkor száz hullómadrár is.

A nemzet nyugodtan gondolkozó többsége nem tudja elfelni ezeket az urakat. Mi szükség van arra, hogy ezen a rossz termésű nyáron, mikor a nép a gazdasági viszonyok kedvezélsége miatt anélkül is el van keseredve: végig igazsákk az országot? Olyan mozgalmak akarják talán a magyarágot belevinni, amelyekkel későbbben maguk is megbánnak?

Ök nagyon jól tudháják azt, hogy a jelenlegi kormány a nemzet színe-jára falból áll, akiket minden csele-

kedtükben a fiasia hazafiság vezérel. Jól tudják azt is, hogy mikor a kibontakozási tervekben gondolkoznak, azok közül mindenesetre a nemzetre nézve legüdvösebbiket fogják választani. Becsük tehát mindenké megbizhat. Megbiznak ök is, de hajlák, sarkája öket folytonosan a feleke vezér, hogy csak menjenek, csinádják, bém-bőljenek, lázlsanak, hadd lássa a világ, hogy ök megérdemlik a papidjukat, mert még akkor is dolgoznak, mikor az országjárása be van zárva.

Igazán nem érdemel ez a frakció semmi szempáttát; ha még ezekben a válságos időkben sem tér a jobbk észére és meg nem könnyíti a vezérek munkáját. A nyári vakáció a pillénes, a magába szállás ideje. A király is, igen bölcsen, arra gondolt, mikor a válság megoldásáit öszsz elhalasztotta, hogy azok a turbulens elemek talán a nyáron gondolkoznak egy kissé, lehiggadnak egy kissé és higadnak, nyugodt parlamenttel sokáit könnyebben okosan beszélni.

Nekik azonban eszük ágában sincs megnyugodni és gondolkodni. Hajlák alsúrdni, meg a feleke vezér és feléltármazzák a nyár folyamán az országot mindenféle dörgedelmes frázissal.

A nemzet érdekében kívánatos, hogy munkájukon ákás ne legyen.

Az oláh lakok felirata.

Egy amerikai magyar levele Békésvármegyéről az.

Megemlékeztünk már lapunkban arról a konfliktusról, mely Békésmegye és az aradi gör. kat. román pápök között támadt Csabán, Gyulán és Kétyvárszán azeköz oláh elemi lakok felirata

aláírókötöt öci, a puszták virágai s a még akkor romatlan néppel való folytonos érintkezés némi kis költői vénki öltözetek belém a kizárami verselni (ugyan is nem verselt 16 éves korában?). Sokat öszszíráltam, de a rosta szatán orszón munkáidról s a míg uncsát lassú egy-két nagy (hisz az is elég baxóba van!) Elő közzéletem Rétly Lipót 1883-ik évi „Szavasi Naplóját”-ában jelentek meg „Népdalok” címen. Sajnálom, hogy nem rendeltem azaz a példányt. Vagy talán, ki tudja, nem jobb-e ezeket elfelejteti?

Később beszélték írásba fogtam s a Vahot Imre által szerkesztett „Népdalok”-ban jelentek meg első beszélyem, melyeket amán több és több közzévet, majd itt, majd a Vajda János által szerkesztett „Népdalok”-című szírodalmi lapban, majd a „Hölgyek Lapja”-ban és a Boros Mihály szerkesztette „Népdalok”-ban stb. Akkor még vidéki lapok — különösen vármegyénkben — nem voltak, ahol a magamféle füzé-pótlék némiképp érvényesíthetők volna.

Az azonban el merem mondani, hogy Jókai nem volt bízhatóbb legjobb regényíróra azon, mint én az első nyomtatásban megjelent beszélyemre. Remegve vártam a lapokai s legelőször volt a „Nyári postát” megérkezni. Mondhatom, nem volt nagyobb örömem, mint mikor azt olvastam, hogy a beküldött dolgozatom közzéletni fog, — s nem volt honosabb „nagyhoiem”, mint az, mely efelé a másként szám megelégedéssel, melyben az én munkám közlése ígértve.

Arta pedig egészen elfogott a boldogság, mikor Pomszky „Híradót”, a híres „Föld Napló” nagy politikai lap akkori szerkesztőjétől kapam levelet, melyben arra kér, hogy legyen a lapnak rendszeres levelezője, mert én mindig tudok valami érdekes dolgot írni.

Pénzre pontos nem volt. De hon-

dolgtában. A pápök ugyanis nehezen-nyeszo az, hogy Békésvármegye közigazgatási bizottsága a román fellatok teljes ékiváltását emelt határozattal. A román egyházaknál ebben az állápon-tásban támogatja Apponyi kulinármintaz-tervek egy, a nemzetiségkérendőviti konfliktus és talogóság loyális rendelete, mely szarini az iskolákban a magyar fellat mellett ugyanakkor nemzetiségi nyelven történet fordítást is megenged-kelet.

Békésmegye hazafias közigazgatási bizottsága a miniszternek a rendelkezésre nem másította meg határozatát, sőt ötatította a román iskolásközéket a román nyelvű fellatok hiányában el-távolításra. Mivel ennek az usztatásnak sem lett eredménye, felhívta a hatóságokat, hogy a bizottság rendelkezését eesleg erőszakkal is hajtsák végre. Az eltávolítás meg lá történt Csabán és Kétyvárszán, de Gyulán nem, mert az ottani román lelkész megtagadta: A bizottság; kíméletlenül is jart el az ottani rendeztetlen iskolásközékek szemben.

Csabán és Kétyvárszán azonban mégis kijáratották a ravasz románok nemcsak a közigazgatási bizottságot, de a kulminálmintazert is. Kijáratották pedig olyképpen, hogy *szamárta jízratot* nem alkalmazzák az iskolákra.

Csabán példátul olyan órszon áll az orosház-utól román lakota fala, hogy bátran lehet magánházi k nézni. Nem díszleg rajta a kultúrminiszter által rendelt magyar fellat, hogy: „Gör. kat. román feltekezti iskola”. Az igaz, hogy a román fellat sincsen rajta, s az némiképpen vigasztal.

Lapunk annak idején hazafias horvátlegelőket a közigazgatási bizottság határozatának vételeiről. A „Békésmegyei Közlöny” cikket morór-örözés dírtta az amerikai magyar reg legnyugróbb lapja

nen is lett volna egy gazdasági írónak? Lapom azonban szívesen jart anyni, mint a most mázod ötvenes és hatvanas években, mert t. p. kapom a „Föld Napló”, „Közlel”, „Népdalok”, „Hölgyek Lapja”, „Hölgyvilág”, „Vasár-napi Ujság” stb. című lapokról.

István uná anyira nekiesemtele-moziem, hogy az addig szavászóra meg-jelent beszélyemet két kötetben kiad-tam. Rétly Lipótkoz fordítalom, mint aki beszélyeit „az irudalom kerékébe” s ö hajlandó is volli a kiadás csakötözölni, de az én közzéemre. No, — gon-dolom — most beszélj már, pupák! Hol a méntököz vögyek én anyni pézst? Hízzem írni közzéem csak azaz pangó forintra rugóit, azaz porzsa megélték keltak, hogy a nyaradai közzéemre még csak gondolom sem lehetett, an-nál kevésbé, mert akkori kedves prin-cinnál, a jó *Atadcsay* Dótfánál, mindig „előlegben” usztam. De rakmerődszem jüli közzélet. Esetem ugyanis vagy halász példány ököltései feliratai nyomtatni s az irudalomprótozósól is-mert hölgyek nevdre csakötözölni.

A két kötetnyi beszélynek „Bányá-sfalok” címet adtam és pedig azért, hogy a kritika megelözzen, ha beszé-lyemet visenysók-nak nevezem, mert így magam szem tagadom azt, sőt már a cimbón is jeleztem, hogy bír azok visenysók. (Sokan ugyan keveselőtök ezt a „falok” s „vihar” címet szának munkáimnak, mert azok vildósabak.) No de beszélyemek számlái, ezt a másként siker kísérte, ami arra vall, hogy szö-keiben a magyar örvénykörségégek leik-szedni tudni minden iránt, ami nyom-tatásban megjelenni; másként nem le-talajdonlíthatom, mert hiszen az én tel-dőim, melyek hatász példányban jelen-tek meg, csakhamar elfogytak, úgy hogy másodikk kiadás kellett sőt az rá-rodozem, ami közzélet *Híradó* 616

Békésmegyei Közlöny tartalma.

Nyár.

Még látni azt a szép róndi Aranybaldzsokait leli, S káldra költi pipésrúgót Hővelgában teleni.

A kis mat, hol heten járunk Nyiló virágokhoz sard, Mikor a nap hajnalidó szep Megillet szeméink szagán.

Tárol araltak, szelő hofa Felök az aratók dait, Megilletőre, némdo állnak És ug vátak regndi szavát.

Két szep szemed lándóidó szepre Az ojtóké helyei beszélt, Lengé szelő körölkézetek Mészét el nekünk szep regét.

S mi repülünk el, mesze-essze ... A képeleink szírmayin, S egy pillanatra öszszefortak Az újatáldat újraim.

A dombletsó — a kereszt alján — Örtöké dídom a helyet, Hoi rászórt hálótam léted, Hoi szücsés forrdm engemet.

Imonár Agoston.

Életemből.

(Visszaemlékezés) Ista: Zlinszky István.

- A „Békésmegyei Közlöny” redői úrúja. -

Ezeröcszötvenötvenegyzben kerültem lo szölvármegyéből. Pésimegyéből az Alkődre, mely másodikk hásszámú lett s almozdatom most már, Petőfivel

5. Zlinszky István Visszaemlékezések Életemből

Békésmegyei Közlöny, 1909. július 18.

egrességük és növekedésük végett most már nagy szükségük van.

Magától értetődő dolog, hogy a csibéket a magadonkötő, a hideg szélről, az esőtől óvni kell, nehogy a megfázás által betegeskedjenek, mert az emésztési zavarok, a megbénulás és görbék leginkább a hűlés következményei. Nem ajánlható eléggé a legfontosabb tisztaság sem; még pedig úgy az etetés-ápoló edényeket illetőleg, mint pedig a hálóhelyüket tekintve. Piszkos edényekből betegeskednek az anak-harak, piszkos hálóhelyen pedig cselekedik a paraziták sokaságával lépők el a csibéket és szívják el tőlük a növekedésükre szükséges anyagokat, mire utánanézünk, hogy csibénk nem fejlődnek. A parazitáktól különösen a babos fejű szennvednek nagyot, mert ez azoknak bubájba veszik magukat, honnan nehezen pusztíthatók ki. A jó homokfürdő sokat hányozzik csibénk elől, de különösen anyjok elől.

Ha csibénk hasmenésben szenvednek, úgy legcélszerűbb főli rást adni nekik, melyet főzött fehérjével keverünk; ez 1/2—1 nap alatti rendszeren segít a bajon.

Ha csibénk a gyors növekedés miatt gyengeségeknek amik legye és állás szárnyak mutatnak, akkor vagdalt hússal és főzött fehérjével kell őket néhány napig tartani, esetleg kendermagot és vörös borbá káposzt személyi adni a rendszer elől.

Kellő figyelem és gondoskodás mellett csibénk 6—8 hetes korban máj; onáltoak lesznek, anyjok elhagyja őket. Legjobb ilyenkor őket külön járattal az öregektől, sőt 4—6 hónapos korban után cselezni őket nemcsak a riasztól és különösen, hogy fejlődésükben a némi csont ébredése ne hátráltsa.

Külömfélék.

Jubileárius kiállításukra vonatkozólag az ipari bejelentések határideje a szétküldött határozatnyomok értelmében, folyó hó 15-én lejár; mindazon azonban a jelentkezések még mindíg könnyezesen érkeznek be, s mindíg még igen sok iparosnal és gyárossal a részletes tájékoztatás és felvilágosítás tárgyában a kiállítás igazgatósága tevételesen áll, értesítjük a t. közhatalosságot, hogy az ipari bejelentések beküldésének határidejét június hó 1-ig kitöltük; kérjük azonban a kiállításukon résztvenni szándékozó iparosokat és gyárak vezetőit, hogy ez időlg saját érdekében is a bejelentésekkel megteenni sziveskedjenek.

Az országos gazdakongresszus mint már lapunkban jeleztük, folyó hó 6., 7. és 8-a

között zajlott le Budapesten a gazdaközönség önlási részvéte mellett. A kongresszuson megjelent Serenyi Béla gróf földművelésügyi miniszter is s ezenkívül az összes miniszteriumok képviseltették magukat; 57 vármegyei gazdasági egyesület, 21 gazdákör, számos szövetszet és kisebb gazdasági szervezet veli részt több mint 400 kiküldöttel. A megjelentek számát hozzávetőlegesen másfélszerre lehet tenni. A kongresszust folyó hó 7-án délelőtti pont 9 órakor nyitotta meg Károlyi Mihály gróf, az OMGE. kiváló elnöke, megnyitó beszédében a termelés fejlesztésének szükségét hangsúlyozta s e mellett az értékesítés megfelelő szervezésére kiváló súly helyezendő. Károlyi beszéde után Serenyi Béla gróf szólt fel, udvozolva a gazdákat s kiemelve, hogy a kormány elsőrendű kötelessége a gazdaság fejlesztése, a termelés fokozása érdekében minden elkövetit, s az ő támogatására gazdáink mindenkör számíthatnak. Ezután a szakosztályok kezdtek meg működésüket, melyről lapunk jövő számában fogunk gazdáinknak részletesen referálni. A kongresszuson vármegyénkhől származóan vettek részt, egyesületünk szintén képviseltette magát.

Gyászhir. A Békésvármegyei gazdasági Egyesület érdeműsükükre folyó évi április hó 30-án elhunyt. Az egyesület a következő gyászjelentést adta ki: „A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület mély megilletődéssel tudatja felejtethetlen emlékezettel és 13 éven át volt kiküldöttüknek Zilinszky István urnak Sparvason I. évi április hó 30-án, hosszas szenvedés után, múltias életének 77-ik évében történt gyászias elhunytát. A megdolgozottak tisztelettel temették 1911 május hó 1-én helyzedik örök nyugalomra. Légyen emléke örökké áldott! Békésvármegye, 1911. április hó 30. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület.” — NB fájddalommal osztozunk a családban, mely a békésvármegyei társaságunkkal tisztelettel elhunytával érte.

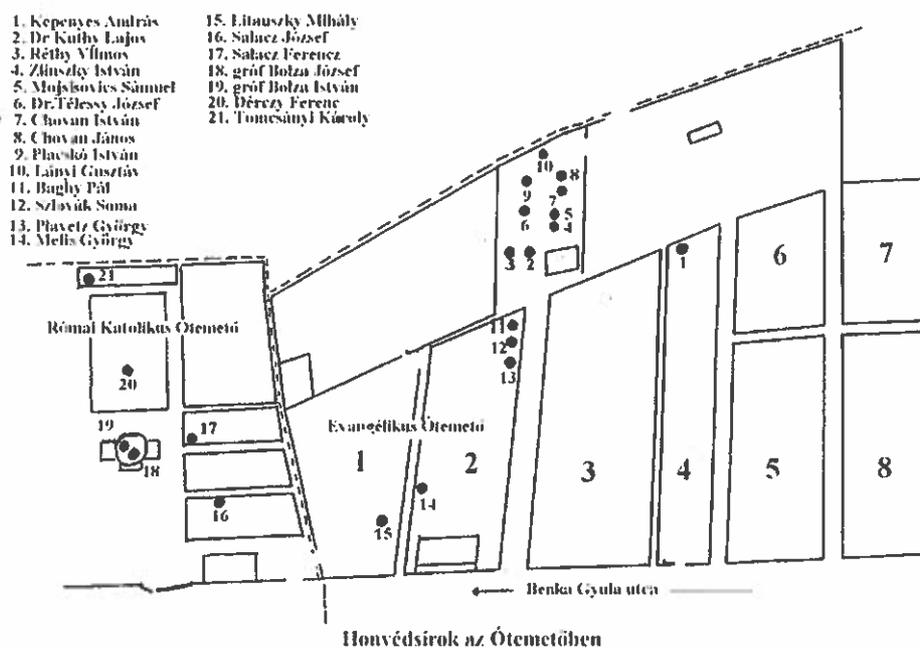
Országos Állatvásárok vármegyénkben. Május 18-án Sárközin; 19-én Csengeten; 23-án Aranyosmezejen; 25-én Kintydarócon; 29-én Pehérgyarmaton és Nagykárolyban.

Méhészeti kurzusok. A godolói állami méhészeti gazdaságban ez évben is meglesznek a szokásos tanfolyamok; még pedig: május 24—június 10-ig vasúti alkalmazottak, június 18—július 27-ig lelkészek, július 1—18 és július 26—augusztus 12-ig tanítók, végre augusztus 15—28-ig nők részére. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel, az egy költséges költségvel felszerelt kérvény a földművelésügyi miniszteriumhoz terjesztendő fel.

Meghívó. Az Országos Magyar Kérdészetl Egyesület 1911. évi rendes közgyűlésére van egyetemesünk ezennel a t. tagtársainkat meghívni. A közgyűlés ideje,

9. Zlinszky István sírköve, Szarvason az Evangélikus Ótemetőben

10. forrás: http://www.szarvasnet.hu/konyvjelzo/kronika/15_szam/15_12.htm

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott Klucsik Árpád, a Kondorosi Petőfi István Általános Iskola és Kollégium történelemtanára támogatom Ribárszki Anna azon javaslatát, hogy „Zlinszky István élete és településszervező tevékenysége” felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indoklom, hogy Zlinszky István jelentős szerepet vállalt Kondoros 1875-ös újratelepítésében, gazdasági életének elindításában, a Békés vármegyei gazdasági élet megszervezésében. Példamutató életéért, gazdasági tevékenységéért, Kondoros alapításában betöltött szerepéért, később a település törvénybírói tisztjének mintaszerű betöltéséért 1900-ban Kondoros település első díszpolgárává választották. A Kondoros településért tett alapítói, gazdasági és közéleti munkássága méltán emeli életétét és településszervező tevékenységét a települési értékek közé.

Kondoros, 2024.11.19.

Klucsik Árpád
történelemtanár

- 3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat**

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Ribárszki Anna hozzájárulok, hogy az általam készített és benyújtott teljes dokumentációt, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2024. november 21.

Ribárszki Anna

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról